



„Csillagok közt fényességes csillag”

Történelmi vetélkedő a középiskolások számára
a Szent László-évben

Az I. forduló feladatlapja

Kérjük a résztvevőket, hogy a feladatsort számítógéppel töltsék ki és legkésőbb
2017. április 30-án adják postára

AZ ISKOLA NEVE ÉS PONTOS CÍME:

CSAPATTAGOK:

1.
2.
3.
4.

Felkészítő tanár:

.....

I. feladat: Történelmi totó

Keresd meg a helyes választ, majd a kérdések végén található táblázatba töltsd be az eredményt!

1. Mi volt Szent László apjának mellékneve?

- 1 Oroszlán 2 Bölény X Magnus

2. Hol született Szent László?

- 1 Csehország 2 Lengyelország X Kijevi Rusz

3. Hol volt bebörtönözve Salamon?

- 1 Visegrád 2 Pozsony X Nyitra

4. Hogyan szabadult ki a börtönéből Salamon?

- 1 megszökött
2 László szabadon engedte
x hívei kiszabadították

5. Melyik nép fölött győzött valójában a kerlési csatában ?

- 1 kun 2 besenyő X tatár

6. Szent László melyik törvénykönyve tartalmazza az egyházi előírásokat?

- 1 II. 2 III. X I.

7. Mi volt a „kamara haszna”?

- 1 külkereskedelmi vám
2 a kötelező pénzbeváltásból eredő jövedelem
X a sóbányászatból származó jövedelem

8. Hogyan szabályozta Szent László törvénye a vásártartást?

- 1 Ha valaki vásárnapokon vagy nagyobb ünnepeken az egyházat elhanyagolva vásárra megy, lovát veszítse
2 Ha valaki vásárnapokon vagy nagyobb ünnepeken az egyházat elhanyagolva vásárra megy, vegyék el áruját
X Ha valaki vásárnapokon vagy nagyobb ünnepeken az egyházat elhanyagolva vásárra megy botozzák meg

9. Ki mondta Szent Lászlóról, hogy „elegantissimus rex”?

- 1 VII. Gergely pápa
2 egy Saint Gilles-i francia szerzetes
X IV. Henrik német császár

II. feladat: Fogalommagyarázat

Magyarázd meg röviden az alábbi fogalmakat!

1. Mi volt a dukátus?

2. Mi volt a káptalan?

3. Mi volt az asylum jog?

4. Mik voltak az istenítéletek?

5. Mi a kanonizálás?

6. Mi az indoneitás?

7. Mi a herma?

8. Mi volt a penza?

9. Mi az investitúra?

10. Mi a jogar?

III. feladat: Forráselemzés

Keress meg a forrásszöveg eredetét, egészítsd ki és válaszolj a kérdésekre!

I.

Természeti adottságaiban pedig az isteni irgalom különös kegyelme a kiválóság kiváltságával a közönséges

emberi értékek fölé emelte. Mert erős volt a , *tetszetős a*

, s miként az oroszlánnak , *óriási a termete, a többi ember közül*

: *így árasztotta el az adományok teljessége, s ez már testileg is méltóvá nyilvánította a királyi koronára.*

1. Egészítsd ki a szöveget!

2. Honnan való az idézet, nevezd meg a forrást!

.....

3. Miért kellett a testi alkalmasságot hangsúlyozni?

.....

.....

II.

„Ebben az időben a felséges férfiú, , *Magyarország királya elküldte bizalmas*

nótáriusait az Apostoli Székhez, és azt kérte *pápa úrtól, hogy rendelje el a*

megboldogult László király maradványainak *(elevatio), hogy azokat illőbb helyen*

lehessen elhelyezni, s rendelje el, hogy a .

1. Egészítsd ki a szöveget!

2. Honnan való az idézet, nevezd meg a forrást.

.....

3. Mi volt szükséges a szentté avatáshoz, hogyan zajlott le az esemény?

.....

.....

.....

III.

„Ugyanezen a napon László [] meglátta, hogy egy nagyon szép leánnyal maga mögött az egyik pogány lován elszökik. Sietve felült [] nevű lovára, de nem tudta elérni. Akkor odakiáltott Szent László a leánynak, és mondá: „Ragadd meg a hitelent övénél fogva és [] a földre!” A leány megtette. Ekkor László a szent herceg megsebesítette a földön fekvő pogányt és meg akarta ölni. Akkor felpattant a pogány és sokáig [], olyan sokáig, hogy a leány [] lesújtott a pogány egyik lábára, hogy az elesett. Akkor László a hitelent [] l fogva tartotta; a leány lesújtott a nyakára. Tehát így mentette meg a király és a herceg a leányt a fogságtól és örömmel hazamentek.

1. Egészítsd ki a szöveget!
2. Honnan való az idézet, nevezd meg a forrást és keletkezésének időpontját!

3. Miben különbözik ez a szöveg a Képes Krónikában található szövegtől?

IV.

12. A lopáson ért szabadról vagy rabszolgáról

- a) Ha valamely szabadot vagy rabszolgát lopáson érnek, []!
- b) Ha pedig (a tolvaj), hogy megmeneküljön az akasztófától, a templomba menekül, kihozván őt a templomból, []!
- c) A lopáson ért rabszolgát, ha nem menekül a templomba, miként a szabadot, []! Az ilyen szolga urának legyen a vesztesége a felakasztott szolga, az elveszett dolgok urának pedig legyen a vesztesége: az elveszett dolgok.
- d) A lopáson ért szabadnak, ha a templomba menekült, és onnan kivezettetvén megvakították, fiai és leányai, ha [] vagy annál fiatalabb korúak, [] maradjanak, ha pedig [] tíz évnél [], vessék őket [], és minden vagyonukat vegyék el.
- e) Az olyan rabszolga pedig avagy szabad (ember), aki libát vagy tyúkot lop, []t veszítse, és amit lopott, adja vissza.

1.Egészítsd ki a szöveget!

2. Szent László melyik törvénykönyvéből való a szöveg?

.....

3.Mi volt a valóságos oka a lopásoknak?

.....

.....

.....

.....

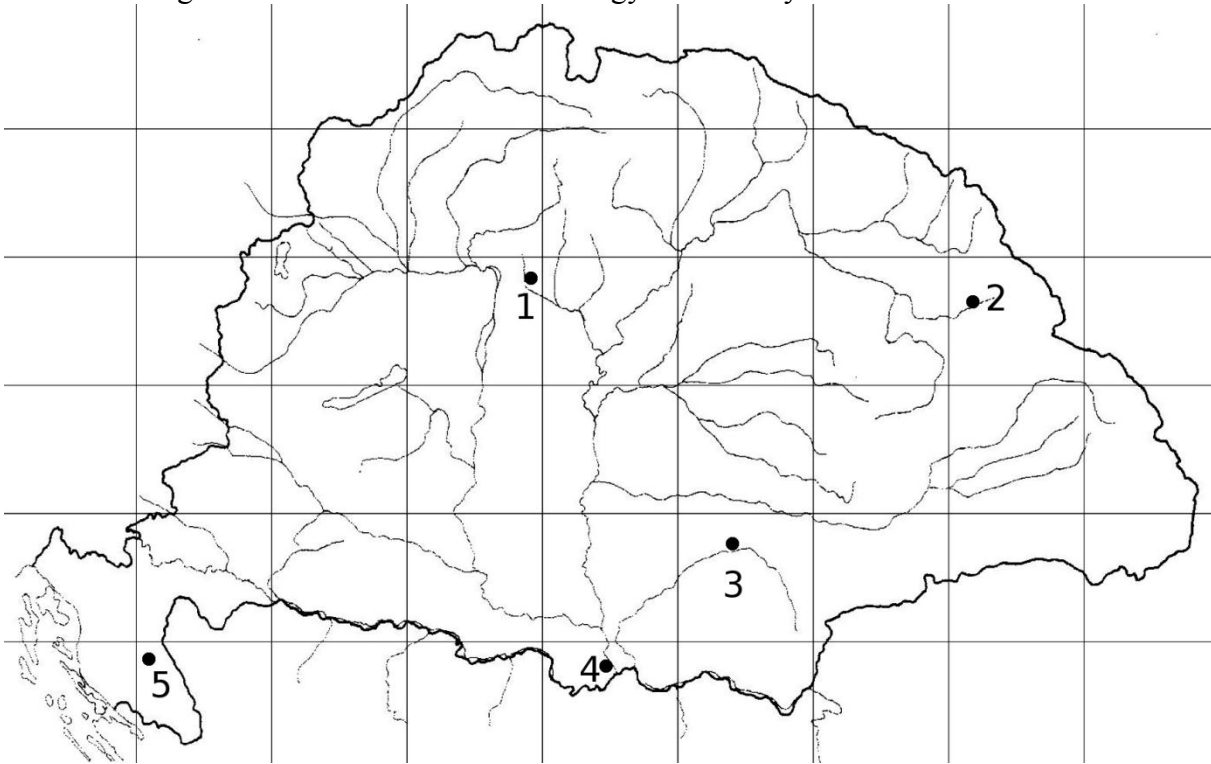
IV. feladat: Igaz vagy hamis?

Jelöljétek meg X-szel a megfelelő állítást!

Állítás	Igaz	Hamis
1.Szent László azért állt VII. Gergely pápa oldalára, mert helyeselte viláгурalmi terveit.		
2.Szent Lászlót bízta meg a pápa az első keresztes hadjárat vezetésével.		
3.A ma Visegrádon Salamon-tornyaként ismert helyen börtönözte be Szent László Salamont.		
4.Szent László elrendelte, hogy a lázadás miatt elpusztult templomokat a király parancsára a püspök építse újjá.		
5.Szent László Rudolf német ellenkirállyal kötött szövetséget, és lányát Adelhaidot vette feleségül.		
6. Hogy László nem koronáztatta meg magát megválasztása után, annak valóságos oka az volt, hogy Salamon magával vitte a koronát.		
7.Szent Lászlót halála után rögtön az általa alapított nagyváradi székesegyházban temették el.		
8.Szent László az általa alapított zágrábi püspökség élére cseh udvari papját nevezte ki, mert értett a helyiek nyelvén.		
9.Szent László törvényei minden körülmények között ellenezték a papok házасodását.		
10.Lászlót a nyitrai dukátus élére bátyja, Géza király állította.		

V. feladat: Szent László hadjáratai

1. A térképen számmal jelölt helyszíneket azonosítsd a földrajzi hellyel!
2. Határozd meg a csata, vagy esemény időpontját (évet)!
3. Nevezd meg a csata szemben álló vezetőit vagy az esemény résztvevőit!



	Helyszín	Időpont	Résztvevők
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

VI. feladat: A Szent László-legenda faliképciklusai

1. Hol látható az alábbi kép?



.....

2. Melyik négy jelenet látható a képen?

.....

3. Állítsd helyes sorrendbe a Szent László-legendaciklus jeleneteit: Üldözés, Kivonulás, Pihenés Lefejezés, Birkózás, Csatajelenet!

1: 2: 3.
4: 5: 6:

4. Miben különbözik Szent László lova és a kun harcos lova?

.....

5. Melyik templomokban van a padlástérben a Szent László-legendaciklus?

1: 2: 3.

VII. feladat: Szent László a néphagyományban

1. Melyik két helyszínhez kapcsolódik a „kettéhasadt hegy” mondája?

a/ *helyszínek:*

b/ röviden írd le a történetet

2. Mi volt eredetileg a „Szent László pénze”?

3. Mi volt a „Szent László füve” eredeti neve?

4. A „Szent László-források” keletkezését különböző módon magyarázzák. Hol és hogyan?

a)

b)

5. Hogyan függ össze a „szarvasok és a bivalyok” históriája egy bibliai történettel?

.....

VIII. feladat: Szent László az irodalomban

Az alábbi idézetek irodalmi művekből valók. Egészítsd ki, majd válaszolj a kérdésekre!

I.

„Környölfekesznek téged
püspökök, és jobbágy urak;
olaj származik szent koporsódból,
tetemed foglalták az szép”

1. Mikor keletkezett ez a vers és hol találták meg?

.....

2. Kik temetkeztek sírja mellé?

.....

3. Melyik székesegyházban volt a sírja?

.....

II.

„S te is , rőt vértetben,
Ki roppant markolsz harcrakészen,
Kinek márványövezte síri szobrát
Kiverte egykor gyönyörű
..... oltalmaz s te légy vezérünk:”

1. Ki írta a verset, mi a címe?

.....

2. Kik készítették azt a szobrot, amire utal a szöveg és hol állt ez a szobor?

.....

3. Mi lett a sorsa a szobornak?

.....

III.

"Nem a székely, nem is ,
Kit Isten soká megtartson;
Hanem az a: !
A győzött le minket harcon:
A hívásra ő jelent meg,
..... . Mindeneknél
Sem azelőtt, sem azóta
Nem láttuk azt a seregnél.”

1. Ki írta a verset, mi a címe?

.....

2. Melyik krónika írja le ezt az eseményt?

.....

3. Mikor történt és hol ez az esemény?

IV. Töltsd ki a táblázat hiányzó adatait a Szent Lászlóról szóló versek alapján!

Szerző

A mű címe

.....	Cserhalom
Zrínyi Miklós
Juhász Gyula
.....	Dicsköltemény Szent László királyról
.....	Lengyel László

IX. feladat: Esszé

Írj egy rövid esszét az alábbi témára:

*III. Béla király levele a pápához, melyben kéri László király szentté avatását.
A levélben megindokolja kérését László jellemzésével, halála után kialakult kultuszának leírásával.*